

Discussienota tegen uitroeien rosse stekelstaart

Beschrijving

De rosse stekelstaart (*Oxyura jamaicensis*), oorspronkelijk afkomstig uit Noord-Amerika, werd in Europa populair in watervogelcollecties. Met zijn kastanjebruine kleur, witte wangen en lichtblauwe snavel is deze kleine eend tegelijkertijd mooi en guldig. Ontsnapte stekelstaarten en hun nazaten broeden vanaf 1973 in ons land. De landelijke aantallen namen maar langzaam toe, tot rond een tiental broedparen, en lijken sinds ongeveer 2010 niet verder te groeien. Succesvolle broedgevallen zijn schaars. De verspreiding blijft beperkt tot enkele plekken in vooral West-Nederland.ⁱ

Inleiding

Gedeputeerde Staten hebben op 4-7-2018 een besluit doen uitgaan tot bestrijding van de rosse stekelstaart in de provincie Noord-Holland.ⁱⁱ De Partij voor de Dieren wil graag met de commissieleden bespreken of feiten over de ontwikkeling van de rosse stekelstaart bejaging rechtvaardigen.

Wettelijke belangen in Nederland

De provincie mag alleen een aanwijzing geven om dieren te doden vanwege een beperkt aantal wettelijke belangen. Deze wettelijke belangen zijn opgesomd in artikel 3.17 lid 1:

- **Landbouwschade:** Er zijn geen gevallen bekend van schade aan Nederlandse of Noord-Hollandse landbouwgewassen door de rosse stekelstaart;
- **Volksgezondheid:** er zijn geen incidenten bekend waarbij of volksgezondheid in Nederland of Noord-Holland in gevaar is gekomen door de rosse stekelstaart;
- **Verkeersveiligheid:** er zijn geen incidenten bekend waarbij de verkeersveiligheid in Nederland of Noord-Holland in gevaar is gekomen door de rosse stekelstaart;
- **Schade flora en fauna:** er zijn geen aanwijzingen dat de rosse stekelstaart op enige wijze een gevaar kan vormen voor Noord-Hollandse of Nederlandse natuur;
- **Schade of overlast:** Er zijn geen incidenten bekend van schade of overlast door de rosse stekelstaart in Noord-Holland;
- **Bestrijden van onnodig lijden:** Er zijn geen incidenten bekend van onnodig lijden door de rosse stekelstaart;
- **Algemeen belang:** Er zijn geen incidenten bekend waarbij het algemeen belang werd bedreigd door de rosse stekelstaart.

Europese Unielijst

De rosse stekelstaart wordt met uitroeiing bedreigd sinds hij op de Brusselse Unielijst terecht kwam. Dit vanwege zijn verwantschap en mogelijke vermenging met de beschermde witkopeend (*Oxyura leucocephala*) in Zuid-Spanje. De witkopeend is beschermd omdat hij zich, net als de stekelstaart nu, bijna uitgeroeid wist door de mens.ⁱⁱⁱ Maar ook deze mogelijke vermenging, het enige argument achter de Brusselse uitroeiingsdrang, is maar moeilijk hard te maken. Vermenging op gevaarlijke schaal tussen de Nederlandse stekelstaart en Zuid-Spaanse witkopeend is, vanwege de kleine stabiele of zelfs krimpende en niet zelf-bedruipende Nederlandse populatie rosse stekelstaarten, zeer onwaarschijnlijk.^{iv} Daarbij zijn de stekelstaarten geen grote trekvogels en is de afstand tot Zuid-Spanje een moeilijk te nemen obstakel. Maar op geen manier is aangetoond of hard te maken dat de Nederlandse populatie stekelstaarten op het Spaanse witkopeendgebied zijn geweest of zelfs zouden kunnen komen. Nergens is hard gemaakt hoe grote afstanden de Europese rosse stekelstaarten in werkelijkheid afleggen.

Nederland stemde overigens tegen de Brusselse Unielijst voor invasieve exoten.^v

Faunabeheerplan

In de wet is geregeld dat de jacht, beheer en schadebestrijding in een faunabeheerplan moeten worden beschreven^{vi}. In het faunabeheerplan algemene soorten van de Faunabeheereenheid Noord-Holland staat niets over de rosse stekelstaart. Daarmee lijkt dit besluit in strijd te zijn genomen met de wet. Hoewel in artikel 3.17 lid 4 een uitzondering mogen maakt indien de noodzaak ontbreekt van de tussenkomst van de faunabeheereenheid. In het besluit van het college wordt hier echter niet naar verwezen of de noodzaak onderbouwd. Op zijn minst is er dus een motiveringstekort.

Conclusie

De kleine populatie rosse stekelstaarten in Nederland wordt met uitroeiing bedreigd, terwijl geen wettelijke of economische belangen in het geding zijn. De genetische gelijkenis met een populatie vrijwel identieke eenden in Zuid-Spanje is moeilijk als een werkelijk gevaar te bestempelen. En als vermenging toch zou optreden tot 'witkopstekelstaarten', is er dan werkelijk sprake van genetische verarming en verlies van biodiversiteit?

Kunt u de twee onderscheiden? Links de rosse stekelstaart, rechts de witkopeend.

Besluit:

Het college te verzoeken het besluit om alle rosse stekelstaarten dood te schieten in te trekken.

ⁱ <https://www.sovon.nl/nl/soort/2250>

ii

<https://www.faunabeheereenheid.nl/Portals/14/ontheffingen/BESLUIT%20Prov%20NH%2004072018%20Opdracht%20rosse%20stekelstaart.pdf>

ⁱⁱⁱ Nog niet zo lang geleden was de witkopeend bijna verdwenen uit Europa. Niet door de paringsdrang van de rosse stekelstaart, maar door jacht en broedbiotoopverlies als gevolg van menselijke bebouwing. Sinds een paar jaar groeit de populatie witkopeenden echter weer spectaculair. <https://www.vogelbescherming.nl/actueel/bericht/spectaculair-herstel-witkopeend-in-spanje>

^{iv} <https://www.sovon.nl/nl/soort/2250>

^v <https://www.partijvoordedieren.nl/bijdragen/inbreng-so-l-v-raad-17-mei-2016>

^{vi} Wet Natuurbescherming artikel 3.12